

Thema extreem weer - wintereditie

Met dit themablad helpt de Stichting Arbocatalogus Afvalbranche u om binnen uw organisatie aan de slag te gaan met een bepaald risico of de aanpak van de [Arbocatalogus Afvalbranche](#) in het algemeen. Het biedt u informatie en geeft aanbevelingen.

Risicogroep extreem weer

In Nederland heerst over het algemeen een gematigd klimaat waarin de werkende mens goed functioneert. Er zijn echter uitzonderingen met extreme weersomstandigheden. Extreme weersomstandigheden komen steeds vaker voor. Denk bijvoorbeeld aan hevige wind en windstoten met stormkracht, gladheid door sneeuw en ijsel, tropische temperaturen tijdens de zomermaanden en onweer met zware regenbuien. Het weer beïnvloedt direct het werk in de afvalbranche. Er kunnen grote verschillen optreden tussen de regio's in Nederland. Dat maakt dat het beoordelen van de lokale weersomstandigheden alleen ter plekke kan worden gedaan.

In uitzonderlijke weersomstandigheden moeten werknemers goed weten welke risico's ze lopen en welke maatregelen van toepassing zijn om de gevaren te beperken. Om goed voorbereid te zijn, is het belangrijk om in het voorjaar in bijvoorbeeld een werkoverleg aandacht te geven aan de gevaren van te veel zon en hitte, en in het najaar aan de gevaren van vorst en gladheid. Bij de verwachting van extreme weersomstandigheden is het wenselijk deze informatie te herhalen.

Maatregelen bij extreem weer

In de [Arbocatalogus Afvalbranche](#) zijn maatregelen te vinden die de gevaren die zich voordoen bij extreme weersomstandigheden zoveel mogelijk beperken. Bij ieder risico geeft de Arbocatalogus Afvalbranche een overzicht van wettelijke, bron-¹, technische, organisatorische maatregelen en eventuele persoonlijke beschermingsmiddelen om het risico op dergelijke ongevallen zoveel mogelijk te beperken.

In zijn algemeenheid geldt dat bij het opstellen en herzien van een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) de risico's van extreme weersomstandigheden moeten worden beoordeeld. Afhankelijk van de mate van blootstelling worden de maatregelen beschreven. De wettelijk verplichte maatregel [voorlichten over blootstelling aan extreme weersomstandigheden](#) wordt altijd genomen.

In dit themablad wordt ingegaan op risico's en maatregelen bij extreem *winter*weer. Los daarvan wordt ingegaan op veilig werken bij weeralarm, een maatregel waarover de samenwerkende partijen in mei 2021 overeenstemming hebben bereikt². In het voorjaar van 2021 is een themablad gepubliceerd dat ingaat risico's en maatregelen bij extreem *zomer*weer.

¹ In het geval van extreem weer zijn bronmaatregelen niet aan de orde.

² Alvorens de arbocatalogus voor toetsing aan Inspectie SZW wordt aangeboden, moeten de deelnemende partijen overeenstemming hebben over de te toetsen arbocatalogus.

WINTER

Risico

Bij het werken onder winterse omstandigheden met regen, hagel, sneeuw, ijzel en koude wind zijn de veiligheids- en gezondheidsgevaaren:

- ◆ Onderkoeling van het lichaam of bevangen raken door de kou.
- ◆ Bevriezing van lichaamsdelen bij hoge windsnelheden en lage temperaturen.
- ◆ Uitglijden en vallen bij vorst, sneeuw en ijzel.
- ◆ Verminderde weerstand tegen ziekte.

Onderkoeling, bevangen raken en bevriezen kan ontstaan als langdurig buiten wordt gewerkt zonder voorzorgsmaatregelen. Verminderde handvaardigheden kunnen het resultaat zijn, vooral bij 'fijn motorische' taken. Daarnaast loopt de bewegingsfunctie van het lichaam terug, waardoor de kans op struikelen, vallen en/of uitglijden groter wordt. Door de verminderde bewegingsfunctie wordt ook de kans op verwonding groter door ongecontroleerde handelingen met machines, zoals handgereedschap. Bevriezing kan ook leiden tot blijvend letsel of zelfs verlies van lichaamsdelen. Bij sterke wind worden risicovolle omstandigheden eerder bereikt dan bij windstil weer. Dit heeft te maken met de gevoelstemperatuur.

Maatregelen specifiek bij winterweer

Om medewerkers goed te beschermen bij de risico's van winterweer wordt onder meer aangeraden om:

- ◆ Goed warm te blijven door het 'meer-lagen-principe' toe te passen.
- ◆ Beschermende kleding te kiezen die past bij de weersomstandigheden zoals thermo-onderkleding bij vrieskou, een windjack bij harde wind en een doorwerkpak bij regen.³
- ◆ Een hoofddekseel als een muts of pet en handschoenen te dragen.
- ◆ Warmte-isolerend schoeisel te dragen. Als het glad is, is bovendien een goed profiel nodig.
- ◆ Bij langdurig werk in cabines zorgen voor verwarming en/of goede klimaatbeheersing.
- ◆ Werk zo inrichten dat blootstelling aan de kou geminimaliseerd wordt.

Wettelijke maatregelen

- ◆ [Beschrijven weersomstandigheden en maatregelen in RI&E](#)
- ◆ [Dragen zichtkleding door afvalinzamelaars](#)
- ◆ [Dragen zichtkleding rioleringsbeheer](#)
- ◆ [Veilig werken bij weeralarm](#)
- ◆ [Voorlichten over extreem weer](#)

Technische maatregelen

- ◆ [Beheersen klimaat cabines](#)

³ De RI&E van een bedrijf kan leiden tot uitzonderingen of aanvullingen over werkkleding voor winterse omstandigheden op bedrijfsterreinen.

Organisatorische maatregelen

- ◆ [Minimaliseren koudeblootstelling](#)
- ◆ [Dragen werkkleding winterweer op bedrijfsterrein](#)
- ◆ [Dragen werkkleding milieustraat](#)
- ◆ [Verstrekken extra drinken](#)

VEILIG WERKEN BIJ WEERALARM

Er kunnen heel grote verschillen in weersomstandigheden tussen de regio's in Nederland optreden. Dat maakt dat het beoordelen van de lokale weersomstandigheden alleen ter plekke kan worden gedaan. De actuele weersomstandigheden per regio zijn op het internet en via de radio uitstekend te volgen, vooral als sprake is van een 'weeralarm', oftewel 'code rood' of 'code geel' uitgegeven door KNMI.

Vanuit de plicht en verantwoordelijkheid van iedere organisatie moet de werkgever vaststellen hoe zij werkzaamheden tijdens extreme weersomstandigheden veilig uitvoert. Het is belangrijk dat hieruit blijkt onder welke voorwaarden werkzaamheden op een andere wijze worden uitgevoerd of tijdelijk worden stilgelegd. Het is van het grootste belang dat de chauffeur zelf nauwkeurig en objectief beoordeelt of een rit veilig kan worden uitgevoerd en hierover contact houdt met de leidinggevende. Op deze manier weten werknemers waar zij aan toe zijn én kunnen zij de werkgever aanspreken op gemaakte afspraken, zodat de veiligheid op locaties en onderweg niet in het gedrang komt.

Als het gaat om het vervoer van gevaarlijk afval geeft de Vervoer over land van gevaarlijke stoffen (Vlg) een duidelijk verbod voor vervoer van bepaalde ladingen bij extreme weersomstandigheden.

Wettelijke maatregelen

- ◆ [Veilig werken bij weeralarm](#)

Extra aandacht voor bepaalde werkzaamheden

Werkzaamheden die extra aandacht vragen bij extreme weersomstandigheden als wind, kou, gladheid etc:

- ◆ veilig [werken op steigers](#) in de buitenlucht waarvan het gebruik verboden is bij windkracht van méér dan 8 bft, onweer en bliksem, sneeuwval, hagel of ijzel.
- ◆ veilig uitvoeren van [hijswerkzaamheden](#) zoals laden en lossen van ondergrondse containers, wat verboden is vanaf windkracht van méér dan 6 bft en tijdens onweer.
- ◆ veilig werken op het dak en [gebruik van een ladder](#) in de buitenlucht, wat verboden is bij windkracht van méér dan 6 bft, vorst, sneeuw, hagel, zware regenval en tijdens onweer.

Aanbevelingen

Om te beginnen is het van belang in de risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) na te gaan bij welke functies risico's zich voordoen bij extreme weeromstandigheden. Aan de hand van voorgaande lijst kan worden nagegaan of de getroffen maatregelen op niveau zijn.

Verder zijn de volgende aanbevelingen relevant:

- ◆ In de [Arbocatalogus Afvalbranche](#) zijn alle maatregelen omschreven en is meer achtergrondinformatie te vinden.
- ◆ U kunt informatie van dit themablad en van de website gebruiken voor uw eigen bedrijfsinterne communicatiekanalen, zoals mededelingenbord, intranet, narrow-casting, nieuwsbrief, personeelsblad.
- ◆ U kunt aandacht vragen voor het thema tijdens de (vaste) interne overlegmomenten, veiligheidsrondes, evaluatiemomenten, etc.
- ◆ U kunt een toolbox over het thema ontwikkelen en een toolboxmeeting organiseren.
- ◆ Bij de communicatie kunt u de volgende aspecten belichten:
 - ▲ De risico's van extreem weer
 - ▲ De mogelijke gevolgen hiervan
 - ▲ Situaties waarin dit zich kan voordoen
 - ▲ Manieren waarop dit te voorkomen is
- ◆ In zijn algemeenheid geldt:
 - ▲ Herhalen van de boodschap is effectief
 - ▲ Breng de boodschap op verschillende wijzen
 - ▲ Breng de boodschap zo duidelijk en eenvoudig mogelijk

Cartoon

Bijgeleverde cartoon kunt u gebruiken bij de interne communicatie. Deze en andere middelen zijn beschikbaar op de uitwisselingssite van de [Arbocatalogus Afvalbranche](#).

Links naar thema

- ◆ Weersomstandigheden »
- ◆ Winterweer afvalinzameling »
- ◆ Winterweer milieustraat »
- ◆ Winterweer terreinen en installaties »
- ◆ Winterweer rioleringsbeheer »
- ◆ Veilig werken bij weeralarm »

